

La fàbrica

Santa Coloma de Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Avinguda de Ferran Alsina, s/n
Emplaçament A la Colònia Güell, al sud del la Masia de Can Soler
Alçada: 16,5

Coordenades:

Latitud: 41.36229
Longitud: 2.03156
UTM Est (X): 419000
UTM Nord (Y): 4579428

Classificació

Número de fitxa 08244 - 56
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Modernisme
Segle XIX
Any 1890
Autoria de l'element: Ferran Alsina
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Alguns edificis van ser restaurats entre 2001-2004
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs National Monument Record – Monument
inspire:
Observacions protecció: BCIN 1876-CH-EN
Data aprovació: dl., 25/11/1991 - 12:00
Accés Restringit
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Diversos propietaris

Fitxes associades:

Colònia Güell

Autoria de la fitxa

Cristina Belmonte (iPAT Serveis Culturals)

Data de registre de la fitxa:

dl., 20/05/2019 - 02:00

Descripció

El recinte fabril de la Colònia es troba separat dels habitatges i serveis. S'aixeca a llevant de la Masia de Can Soler de la Torre, definint un clos tancat amb diferents edificacions; algunes connectades entre si, però totes elles comunicades per carrers que permeten el trànsit d'uns edificis amb els altres. El recinte encara manté l'estructura original, i els carrers s'acostumaven a anomenar verbalment per la secció productiva dominant. Tot i que el recinte està lleugerament transformat, es conserven bona part dels edificis originals, tots ells fet amb maó vist i de tres tipologies: fàbrica de pisos, edificis en gelosia, i edificis de sostre de dent de serra. Entre aquests edificis, en destaca el de la Filatura, construït seguint el model anglès, anomenat també "manchesterià", i que consisteix en la distribució de l'edifici en una planta baixa i quatre pisos iguals de planta lliure, amb grans finestrals i on cadascun dels quals comprenia un procés diferent de la filatura. En ell hi havia la màquina de vapor. En altres edificacions, com els estendatges, destaca la disposició del maó, col·locat de cantell formant petites obertures en forma rectangular o triangular, que facilitava la ventilació. També cal fer menció de l'edifici de les Calderes, situat entre els "carrers" de la màquina de vapor i el dels tints. Just davant aquesta construcció de planta rectangular i teulada a dues vessants hi ha el cos d'escaleres, muntacàrregues i transmissions de l'edifici de la filatura. Al subsòl del "carrer" màquines de vapor hi havia les carboneres, i al final del carrer hi ha l'antic edifici dels electricistes i el transformador que va ser bombardejat el 1938, en concret el dia 11 de setembre. A la fàbrica també hi havia dos grans dipòsits d'aigua, un de planta quadrada, adossat al mur que dona a Can Soler de la Torre, i que actualment és una nau industrial. L'altre, construït més recentment (ja que és de formigó) té planta circular i dona a la plaça de la Masia. La colònia, a diferència d'altres, no utilitzà mai l'energia hidràulica, i funcionava amb vapor. Testimoni d'això és la gran xemeneia de planta cilíndrica, de 46 m d'alçada que encara es conserva dempeus. També es conserva la reixa de ferro forjat de la porta d'entrada principal a la colònia, així com la reixa de la porta per on accedien els treballadors, a banda d'altres construccions annexes on hi hauria oficines i serveis de la fàbrica. Altres dels elements conservats al recinte són els túnels d'extracció de borres i els túnels de transmissió (actualment usats per a passar-hi serveis). També es conserven els quatre pous, dos fora de servei, el de davant de la filatura i el de les tondoses, i dos en servei. D'aquests últims un és relativament modern, i l'altre es troba rere la porteria. Aquest pou fou un dels més importants construïts a finals del segle XIX, feia 14 m de fondària. El 1908 es va instal·lar un segon grup de calderes i màquina de vapor a l'edifici de les tondoses. La fàbrica es va electrificar el 1915. Tot i que hi ha algunes empreses que hi tenen la seu, hi ha edificis en estat ruïnós i han perdut les cobertes. El recinte està completament tancat per un mur que en delimita el perímetre.

Observacions:

Destaca l'edifi de les Filatures i el Tint Vell, els estandatges, la xemeneia, els pous i els dipòsits. També conegut com recinte industrial de la Colònia Güell,

Història

Després de la mort de Baldiri Soler de la Torre i Ubach, el 1860 el seu germà petit, Joan, va vendre el Mas de Can Soler de la Torre i tots els seus terrenys a l'industrial Joan Güell i Ferrer. L'any 1890, el fill de Joan

Güell, Eusebi Güell, va començar la construcció de la Colònia en els terrenys de Can Soler, i hi encarregà diversos projectes a Gaudí i altres arquitectes de renom com Francesc Berenguer i Mestres, Joan Rubió i Josep Canaleta. La colònia disposava de casa del metge, farmàcia, fonda, escola, comerços, teatre, cooperativa, capella, habitatges dels obrers i, per descomptat, la fàbrica, sens dubte l'element més important. Tot això, concentrat en una superfície total d'un 160 hectàrees. En el seu origen era la "Fàbrica de panes i veludos de Güell i Cia" i la seva història sempre va anar lligada a la fundació de la Colònia, esdevenint un clar exemple de l'impuls que va tenir la indústria tèxtil a la Catalunya de principis del segle XX. A la fàbrica s'hi transformava el cotó, que venia d'Amèrica en panes, velluts i velludets. Cadascun dels edificis de la fàbrica estava destinat a una tasca determinada dins el procés de transformació de la matèria primera en producte final. Un reflex d'això s'observa en el nom que verbalment se li dona als carrers, que es remet a dita activitat, com l'edifici de la filatura, els telers, el tint, estandatges, etc. A banda d'aquests edificis, dins el recinte fabril també hi havia alguns edificis de serveis com les oficines, el consultori mèdic, l'oficina del delineant, tallers auxiliars de fusteria, manyeria, electricistes, corretgers, paletes i pintors. El transport de material entre els diferents edificis es feia mitjançant una xarxa de rails i vagonetes que s'empenyien per tot el recinte fabril. El dia 11 de setembre de 1938, un avió nacional va tirar dues bombes contra la fàbrica. La primera impactà contra el transformador i va deixar la fàbrica sense energia. La segona va caure en uns camps de garrofers, fora el recinte, i no va arribar a explotar. Cap de les dues va causar danys personals. L'any 1944 la fàbrica va ser adquirida per la família Bertrand Serra. Després de quasi un segle de producció ininterrompuda, el 1973 la fàbrica tancà definitivament, i el recinte quedà en desús fins que als anys 80 del segle XX, va ser llogat a l'empresa Crèdit & Docks per a magatzems, i l'activitat econòmica es reactivà amb la instal·lació de diferents tallers i empreses. Posteriorment es va vendre per parts i es va formar una comunitat de propietaris del recinte industrial. Tanmateix, el recinte no estava preparat per a les necessitats actuals de la indústria i, tot i algunes millores, no va acabar de consolidar-se. Estava pendent d'una planificació urbanística que s'ha ajornat durant anys i que ha topat amb moltes dificultats malgrat els esforços esmerçats. L'any 2002 l'empresa Colònia Güell S.A comprà tot allò que estava a la venda del recinte, el 62 %, amb l'objectiu d'instal·lar-hi un parc de negoci o Brain Business Park, és a dir, un espai per al desenvolupament d'empreses i d'activitat econòmica específicament relacionada amb el món de la tecnologia, de 70.000 m² de superfície. L'arquitecte Òscar Tusquets, restaurà i rehabilità entre 2001 i 2004 l'edifici de la Filatura i Tint Vell, on actualment tenen seu diferents oficines. La restauració d'Oscar Tusquets va merèixer el Premi Bonaplata de Rehabilitació d'edificis industrials l'any 2005. El Pla Especial redactat per Jordi Rogent i Manuel Giralt, que no ha estat desplegat, va rebre el Premi d'Arqueologia Industrial Citta de Terni, el mateix any. Diverses circumstàncies han anat aturant la posada en marxa i recuperació total del recinte fins avui.

Bibliografia

PADRÓ I MARGÓ, Josep; CASALS COLL, Josep (2002) La Colònia Güell. Indústria, arquitectura i societat. Angle editorial. <https://www.santacolomadecervello.cat/el-municipi/turisme-i-patrimoni/41-patrimoni-cultural/recinte-industrial-de-la-colonia-guell.html>

